

DIREKTYVOS 2014/40/ES
IR

LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1143 2, 9, 9², 9³,
9¹⁰, 9¹¹, 14¹, 16¹, 18¹, 25 ir 26 STRAIPSNIŲ PAKETIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

ATITIKTIES LENTELĖ

<p>2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusiu gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB</p>	<p>Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminiai ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 9, 9³, 9¹⁰, 9¹¹, 14¹, 16, 18, 25 ir 26 straipsnių paketimo įstatymo projeketas (toliau – projektas), Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminiai ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymas Nr. I-1143 (suvestinė redakcija nuo 2019-01-01) (toliau – įstatymas Nr. I-1143)</p>	<p>Direktyvos perkėlimo lygis</p>
<p>2 straipsnis Terminių apibržėjys</p> <p><...></p> <p>16) elektroninė cigaretė – gaminys, kuris gali būti naudojamas, kuriuose yra nikotino, vartoti per tokio gaminio sudedamoji dalis, išskaitant kapsulę, rezervuarą ir itaisą be kapsulės ar rezervuaro. Elektroninės cigaretės gali būti vienkartinės arba užpildomos iš pildomosios talpyklos ir rezervuaro, arba daugkartinės su keičiamomis vienkartinėmis kapsulėmis;</p>	<p>Projektas</p> <p>1 straipsnis. 2 straipsnio paketimas</p> <p>1. Pakieisti 2 straipsnio 8 dali ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„8. Elektroninė cigaretė – gaminys, kuris gali būti naudojamas garams, kuriuose yra nikotino, vartoti per kandiklį, arba bet kuri tokiu gaminio sudedamoji dalis, išskaitant kapsulę, rezervuarą ir itaisą be kapsulės ar rezervuaro. Elektroninės cigaretės gali būti vienkartinės arba daugkartinės (pripildomos iš elektroninių cigarečių pildykles arba keičiamos vienkartinės kapsulės).“</p> <p>3. Pakieisti 2 straipsnio 41 dali ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„41. Tabako gaminiai ir (ar) susijusių gaminių importuotojas – Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo ir (ar) užsienio juridinio asmens filialas ar kitas padalinys, kuris iš kitų valstybių, išskyrus Europos ekonominės erdvės susitarimo dalyves ir Turkiją, įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją tabako gaminius ir (ar) susijusius gaminius.“</p>	<p>Visiškas</p>
<p>39) tabako ar susijusiu gaminių importuotojas – i Sajungos teritoriją įvežtų tabako ar susijusiu gaminių savininkas arba asmuo, turintis teisę jais disponuoti;</p>		

<p>5 straipsnis Pranešimai apie sudedamąjas dalis ir išsisikiriančias medžiagas</p> <p>1. Valstybės narės reikalauja, kad tabako gaminiai gamintojai ir importuotojai jų kompetentingoms valdžios institucijoms pateiktu (pagal prekės ženkla ir rūšį):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tabako gaminiai gamybai naudotų visų sudedamujų dalių ir jų kiekijų sarašą kiekvienos tabako gaminiai sudedamosios dalies mažėjančia tvarka pagal svorį; b) išsisikiriančių medžiagų kiekius, kaip nurodyta 3 straipsnio 1 ir 4 dalyse; c) jei turima, informaciją apie kitas išsisikiriančias medžiagas ir jų kiekius. <p>Informacija apie rinkai jau pateiktus gaminius pateikiama ne vėliau kaip 2016 m. lapkričio 20 d.</p>	<p>Projektas 2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „9 straipsnis. Tabako gaminiai gamintojų ir (ar) importuotojų pranešimai apie tabako gaminiai sudedamąjas dalis ir išsisikiriančias medžiagas ir tiekimo rinkai ribojimai</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tabako gaminiai gamintojai ir importuotojai Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento prekių ženklą ir rūšį privalo pateikti Europos Komisijos nustatytos formos pranešimą apie: <ul style="list-style-type: none"> 1) tabako gaminiai gamybai naudotų visų tabako gaminiai sudedamujų dalių ir jų kiekijų sudarytą sarašą (toliau – sarašas) kiekvienos tabako gaminiai sudedamosios dalies mažėjančia tvarka pagal svorį. <...>; 2) iš cigarečių išsisikiriančių medžiagų, nurodytų šio Istatymo 4 straipsnio 2 dalyje, kiekius; 3) jeigu turima, informaciją apie kitas negu šio Istatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodytas iš cigarečių išsisikiriančias medžiagas ir iš kitų negu cigaretės tabako gaminiai išsisikiriančias medžiagas ir jų kiekio nustatymo metodus; <...>. <p><i>Neteko aktualumo.</i></p> <p><i>TAR-pasteuba: Informacija apie Lietuvos Respublikos rinkai jau pateiktus tabako-gaminiaus-pagal-9 straipsnio-1 dalį pateikiama ne vėliau kaip iki 2016 m. lapkričio 20 d.</i></p>	<p>Gaminiojai ar importuotojai taip pat informuoja atitinkamu valstybių narių kompetentingas valdžios institucijas, jeigu gaminio sudėtis pakeičiamas taip, kad tai turi įtakos pagal šį straipsnį teikiamai informacijai.</p> <p>Naujo ar pakeisto tabako gaminio atveju informacija, kurios</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Tabako gaminiai gamintojai ar importuotojai privalo informuoti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento, jeigu tabako gaminio sudėtis pakeiciama taip, kad ji nebeatitinka pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus anksčiau pateiktos informacijos. 3. Naujo ar pakeisto tabako gaminio atveju informacija,
---	---	---

reikalaujama pagal šį straipsnį, pateikiama prieš patiekiant tuos gamininius rinkai.

2. Prie 1 dalies a punkte nurodyto sudedamųjų dalių sąrašo pridedamas pareiškimas, kuriame išdėstomos priėžastys, kodėl tokų sudedamųjų dalių buvo déta į atitinkamus tabako gaminius. Tame sąraše taip pat nurodomas sudedamųjų dalių statusas, išskaitant tai, ar jos buvo registruotos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1907/2006, taip pat jų klasifikavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008.
3. Prie 1 dalies a punkte nurodyto sąrašo taip pat pridedami atitinkami toksikologiniai duomenys, apibūdinantys atitinkamai sudegintas ar nesudegintas šias sudedamąsias dalis, visų pirma nurodant jų poveikį vartotojų sveikatai ir atsižvelgiant, be kita ko, i jų priklausomybę sukeliantį poveikį.

kurios reikalaujama pagal šį straipsnį, pateikiama Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento prieš patiekiant tą gaminį rinkai.

2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimasis

Pakeisti 9 straipsnį ir ji išdėstyti taip:

„9 straipsnis. Tabako gaminijų gamintojų ir (ar) importuotojų pranešimai apie tabako gaminijų sudedamąsias dalis ir išsisiriančias medžiagas ir tiekimo rinkai ribojimai 1. <...> Sąraše turi būti nurodyta, ar šios tabako gaminijų sudedamosios dalys buvo registruotos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 ir ar jos buvo klasifikuotos pagal 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantį ir panaikinantį direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 190/2006 (OL 2008 L 353, p. 1). Prie sarašo pridedamas paaškinimas, kuriaame nurodoma, kodėl tokią tabako gaminijų sudedamąjų dalių buvo déta į atitinkamus tabako gaminius, pridedami toksikologiniai duomenys, apibūdinantys atitinkamai sudegintas ar nesudegintas šias tabako gaminijų sudedamąsias dalis, nurodant jų poveikį vartotojų sveikatai ir priklausomybę sukeliantį poveikį;

2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimasis

Pakeisti 9 straipsnį ir ji išdėstyti taip:

„9 straipsnis. Tabako gaminijų gamintojų ir (ar) importuotojų pranešimai apie tabako gaminijų sudedamąsias dalis ir išsisiriančias medžiagas ir tiekimo rinkai ribojimai <...>

Be to, dėl cigarečių ir cigaretėms sukti skirto tabako gamintojas ar importuotojas pateikia techninį dokumentą, kuriamo išdėstomas naudojamų priedų ir jų savybių bendras aprašymas. Gamintojai ir importuotojai nurodo taikytus kitų medžiagų, nei dervos, nikotinas, anglies monoksidas ir 4 straipsnio 4 dalyje

prieš patiekdamai šiuos gaminijus rinkai privalo pateikti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento techninį dokumentą, kuriaame išdėstomas naudojamų priedų ir jų savybių aprašymas ir nurodomi gamintoju ir

nurodytos išsisikiriančios medžiagos, išsisikiriančiu medžiagų kiekiu nustatymo metodus.

Valstybės narės taip pat gali reikalauti, kad gamintojai ar importuotojai atliktu tyrimus, kuriuos gali nustatyti kompetentingos valdžios institucijos, kad įvertintų sudedamųjų dalių poveikį sveikatai, atsižvelgiant, be kita ko, į jų priklausomybės sukelimo gebą ir toksiskumą.

Importuotojujų taikytų kitų negu dervos, nikotinas, anglies monoksidas išsisikiriančių medžiagų kieko nustatymo matavimo metodai.

Istatymas Nr. I-1143

4 straipsnis. Tabako gaminijų sudėties ir kokybės bendrieji reikalavimai

<...> 3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) turi teisę atlirkti tyrimus tam, kad būtų nustatytais iš cigarečių išsisikiriančių medžiagų, nenurodytu šio straipsnio 2 dalyje, kiekis ir (ar) iš kitų negu cigaretės tabako gaminijų išsisikiriančių medžiagų kiekis, ivertintas šių medžiagų išsisikiriančių medžiagų kiekis, tyrimus atlikti gali laboratorijos, nurodytos šio Istatymo 6 straipsnio 1 dalyje.

4. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šio straipsnio ir 6 straipsnio 1 dalį pateikta informacija būtų viešai prieinama interneto svetainėje. Skelbdamas tą informaciją, valstybės narės tinkamai atsižvelgia į būtinybę apsaugoti komercinę paslaptį. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojai ir importuotojai, pateikdami informaciją pagal šio straipsnio 1 dalį ir 6 straipsni, nurodytų, kuria informacija jie laiko komercinė paslapčimi.

Projektas
2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip:
„9 straipsnis. Tabako gaminijų gamintojų ir (ar) importuotojų pranešimai apie tabako gaminijų sudedamąsias dalis ir išsisikiriančias medžiagas ir tiekimo rinkai ribojimai

<...>

5. Pagal šio straipsnio 1, 2 ir 4 dalis gauta informacija yra viešai prieinama Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento interneto svetainėje. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, skelbdamas šią informaciją, privalo apsaugoti komercinę paslapčią.

6. Tabako gaminijų gamintojai ir importuotojai, pateikdami informaciją pagal šio straipsnio 1, 2 ir 4 dalis, privalo ne tik nurodyti, kuria informacija jie laiko komercinė paslapčimi, bet taip pat ir šią aplinkybę pagrasti.

Direktyvos nuostata skirta Komisijai.

5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato ir prieikus atnaujiniai šio straipsnio 1 ir 6 dalyse bei 6 straipsnyje nurodytos informacijos pateikimo ir skelbimo formatai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 25 straipsnio 2 dalyje

<p>nurodytos nagrinėjimo procedūros.</p>	<p>Projektas</p> <p>2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimai</p> <p>Pakeisti 9 straipsnį ir ji išdėstyti taip:</p> <p>„9 straipsnis. Tabako gaminijų gamintojų ir (ar) importuotojų pranešimai apie tabako gaminijų sudedamąsias dalis ir išsisikiriančias medžiagas ir tiekimo rinkai ribojimai</p>
<p>6. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojai ir importuotojai patiekltų jų turimų vidinių ir išorinių rinkos tyrimų ir įvairių vartotojų grupių, išskaitant jaunimą ir dabartinius rūkančiuosius, teikiamas pirmenybės tyrimų duomenis, susijusius su sudedamosiomis dalmis ir išsisikiriančiomis medžiagomis, taip pat rinkos tyrimą, kuriuos jie atlieka pradėdami prekiauti naujoviškais gaminiais, santraukas. Valstybės narės taip pat reikalauja, kad gamintojai ir importuotojai kasmet praneštų, pagal prekės ženkla ir rūšį, apie kiekvieno gaminio pardavimo apimtis, išreikštąs gaminijų vienetais ar kilogramais, kiekvienoje valstybėje narėje, pradedant skaičiuoti nuo 2015 m. sausio 1 d. Valstybės narės pateikia bet kokius kitus jų turimus duomenis apie pardavimo apimtis.</p>	<p>1. Tabako gaminijų gamintojai ir importuotojai Narkotikų, tabako ir alkoholio kontroliés departamento Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka pagal prekių ženkla ir rūšį privalo pateikti Europos Komisijos nustatytos formos pranešimą apie:</p> <p><...></p> <p>4) kiekvieno gaminio pardavimo mastą, išreikštą gaminijų vienetais ar kilogramais, pradedant skaičiuoti nuo 2015 m. sausio 1 d.;</p> <p>5) jeigu turima, vidinių ir išorinių rinkos tyrimų ir įvairių vartotojų grupių, išskaitant jaunimą ir dabartinius rūkančiuosius, teikiamos pirmenybės tyrimų duomenis, susijusius su tabako gaminijų sudedamosiomis dalmis ir išsisikiriančiomis medžiagomis, taip pat rinkos tyrimą, kuriuos jie atlieka pradėdami prekiuoti naujoviškais gaminiais, santraukas.“ <..></p>
<p>7. Visi duomenys ir informacija, kurie pagal šį ir 6 straipsnius turi būti teikiami valstybėms narėms ir valstybių narių, pateikiami elektronine forma. Valstybės narės saugo informaciją elektronine forma ir užtikrina, kad Komisijai ir kitoms valstybėms narėms ta informacija būtų prieinama. Šios direktyvos taikymo tikslais. Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad komercinės paslapty ir kita konfidenciali informacija būtų saugomas laikantis konfidencialumo reikalavimų.</p>	<p>7. Visa šiame straipsnyje nurodyta privalaoma pateikti informacija yra pateikiamai ir saugoma elektronine forma Narkotikų, tabako ir alkoholio kontroliés departamento, kuris privalo užtikrinti, kad tabako gaminijų gamintojų ir importuotojų nurodyta konfidenciali informacija nebūtų atskleista, išskyrus atvejus, kai teisėvarkos ar kitos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę gauti tokią informaciją, taip pat užtikrinti, kad saugoma informacija būtų prieinama Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms Europos Komisijos priimtuose sprendimuose nustatyta tvarka.</p>

<p>8. Valstybės narės gali imti iš tabako gaminių gamintojų ir importuotojų proporcingus mokesčius už joms pagal šį straipsnį pateikiamas informacijos gavimą, saugojimą, tvarkymą, analizę ir skelbimą.</p> <p>6 straipsnis</p> <p>Priedų prioritetas sarašas ir griežtesnės prievoļės teikti pranešimus</p> <p>1. Be 5 straipsnyje nustatytų prievoļų dėl pranešimo, tam tikriems priedams, esantiems cigarettėse ir cigaretėms sukti skirtame tabake, kurie įtraukti į prioritetinį sarašą, taikomos griežtesnės prievoļės dėl pranešimų teikimo. Komisija priima igyvendinimo aktus, kuriais nustato ir vėliau tikslina tokį priedų prioritetinį sarašą. I sarašą įtraukiami priedai:</p> <p>a) dėl kurių pirminės indikacijos, tyrimai ar reglamentavimas kitose jurisdikcijose rodo, jog jie turi vieną iš šio straipsnio 2 dalies a–d punktuose nustatytų savybių, ir</p> <p>b) kurie, remiantis pranešimais apie sudedamasių dalis pagal 5 straipsnio 1 ir 3 dalis, pagal svorį ar skaičių yra plačiausiai naudojami iš visų priedų.</p> <p>Tie igyvendinimo aktai priimami laikantis 25 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Pirmasis priedų sarašas patvirtinamas iki 2016 m. gegužės 20 d. ir Jame turi būti bent 15 priedų.</p> <p>2. Valstybės narės reikalauja, kad cigarečių ir cigaretėms sukti skirto tabako, kurių sudėtyje yra i 1 dalyje numatyta prioritetinė sarašą įtraukto priedo, gamintojai ar importuotojai atlikuoti išsamius tyrimus, kurių metu dėl kiekvieno priedo nagrinėjama, ar tas priedas:</p>	<p><i>Pastaba: Lietuvos Respublikos teisės aktai nemumato imini mokestių už informacijos gavimą, saugojimą, tvarkymą, analizę ir skelbimą.</i></p>	<p><i>Direktyvos nuostata skirta Komisijai.</i></p> <p>Projektas</p> <p>2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„9 straipsnis. Tabako gaminių gamintojų ir (ar) importuotojų pranešimai apie tabako gaminių sudedamasių dalis ir išsisiskiriančias medžiagas ir tiekimo rinkai ribojimai <...></p> <p>8. Cigarečių ir sultinių tabako, kurių sudėtyje yra priedo, įtraukto į Cigaretėse ir cigaretėms sukti skirtame tabake naudojamų priedų, kuriems taikomos griežtesnės pranešimų teikimo prievolės, prioritetinė sarašą, sudarytą 2016 m. gegužės 18 d. Komisijos igyvendinimo sprendimu (ES)</p>
---	--	---

	<p>2016/787 (OL 2016 L 131, p. 88), gamintojai ar importuotojai privalo atlikti išsamius tyrimus, kuriu metu nagrinėjama, ar kiekvienas gaminio sudėtyje esantis i ši sąrašą itrauktas priedas:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prisideda prie atitinkamų gaminiių toksiškumo ar priklausomybės sukelimo gebos ir ar dėl to žymiai ar išmatuojamai padidėja bet kurio iš atitinkamų toksiškumas arba priklausomybės sukelimo geba; b) suteikia būdingą kvapą ar skonį; c) palengvina įkvėpimą ar nikotino išisavinimą arba d) salygoja CMR savybių turinčią medžiagą susidarymą arba jų kiekiejo padidėjimą, ir ar dėl to žymiai ar išmatuojamai padidėja bet kurio iš atitinkamų gaminiių gaminio KMR savybės. 	<p>1) prisideda prie atitinkamų tabako gaminiių toksiškumo ar priklausomybės sukelimo gebos ir dėl to žymiai ar išmatuojamai padidėja bet kurio iš atitinkamų tabako gaminiių toksiškumas arba priklausomybės sukelimo geba;</p> <p>2) suteikia tabako gamininiui pridėtinį kvapą ar skonį;</p> <p>3) palengvina įkvėpimą ar nikotino išisavinimą arba 4) lemia KMR savybių turinčią medžiagą susidarymą arba jų kiekiejo padidėjimą ir dėl to žymiai ar išmatuojamai padidėja bet kurio iš atitinkamų tabako gaminiių gaminio KMR savybės.</p>	<p>9. Atliekant šio straipsnio 8 dalyje nurodytus tyrimus, naudojimą pagal paskirtį ir visų pirma tiriamos išsisiriančios medžiagos, susidarančios degimo proceso metu ir susijusios su atitinkamu priedu. Tyrimuose taip pat būtina ištirti to priedo sąveiką su kitomis atitinkamų gaminiių sudedamosiomis dalimis. Gamintojai ar importuotojai, savo tabako gaminiuose naudojantys tą patį priedą, gali atlikti bendrą tyrimą, kai tas priedas naudojamas produkuose, kurių sudėties yra panaši.</p>	<p>3. Atliekant tyrimus atsižvelgiant į atitinkamų gaminiių naudojimą pagal paskirtį ir visų pirma tiriamos išsisiriančios medžiagos, susidarančios degimo proceso metu ir susijusios su atitinkamu priedu. Tyrimuose taip pat būtina ištirti to priedo sąveiką su kitomis atitinkamų gaminiių sudedamosiomis dalimis. Gamintojai ar importuotojai, savo tabako gaminiuose naudojantys tą patį priedą, gali atlikti bendrą tyrimą, kai tas priedas naudojamas produkuose, kurių sudėties yra panaši.</p>	<p>4. Gamintojai ar importuotojai pateikia ataskaitą apie tu tyrimų rezultatus. Toje ataskaitoje pateikiama santrauka ir išsami apžvalga, kurioje apibūdinama esama moksline literatūra apie tą priedą, ir apibendrinami vidas duomenys apie to priedo poveikį. Gamintojai ar importuotojai pateikia tas ataskaitas Komisijai, o jų kopija – valstybių narių, kurių rinkai pateiktas to priedo turintis tabako gaminys, kompetentingoms valdžios institucijoms ne pateikiama santrauka ir išsami apžvalga, kurioje gamintojai</p>	<p>10. Gamintojai ar importuotojai privalo pateikti Europos Komisijai ataskaitą, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento – šios ataskaitos kopija apie šio straipsnio 8 dalyje nurodytų privalamų atlikti tyrimų rezultatus ne vėliau kaip per 18 mėnesių po to, kai tam tikras priedas buvo itrauktas i šio straipsnio 8 dalyje nurodytą sąrašą. Ataskaitoje pateikiama santrauka ir išsami apžvalga, kurioje gamintojai</p>
--	--	---	---	--	---	---

vėliau kaip per 18 mėnesių po to, kai atitinkamas priedas buvo ištrauktas iš pagal 1 dalį sudarytą prioritetinį sąrašą. Komisija ir atitinkamos valstybės narės taip pat gali prašyti gamintojų ar importuotojų pateikti papildomos informacijos apie atitinkamą priedą. Ta papildoma informacija įtraukiama į ataskaitą.

Komisija ir atitinkamos valstybės narės gali reikalauti, kad nepriklausoma mokslo istaiga peržiūrėtų tas ataskaitas, visų pirmą dėl jų išsamumo, metodikos ir išvadų. Gauta informacija padeda Komisijai ir valstybėms narėms priimti sprendimus pagal 7 straipsnį. Valstybės narės ir Komisija už tas nepriklausomas peržiūras gali nustatyti mokesčius tabako gamintojams ir importuotojams.

5. Mažosioms ir vidutinėms imonėms, apibrėžtoms Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB, šiam straipsnyje nustatytoios prievolės netaikomos, jei kitas gamintojas ar importuotojas parengia ataskaitą dėl to priedo.

15 straipsnis

Atsekamumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad visi vienetiniai tabako gaminijų pakeliai būtų ženklinami unikaliu identifikatoriumi. Siekiant užtikrinti unikalaus identifikatoriaus vientisumą, unikalus identifikatorius turi būti nepašalinamai atspaudojintas ar pritrintas, nenutrinamas ir nepaslėptas ir nepertrauktas, iškaitant banderoles ar kainų ženklus, ar atidarius vienetinį pakelį. Tabako gaminiai, kurie pagaminti ne Sajungoje, atveju šiam straipsnyje nustatytoios prievolės taikomos tik Sajungos rinkai skirtiems ar jos rinkai pateikiamiams gaminiams.
2. Unikalus identifikatorius turi leisti nustatyti:

a) gamybos data ir vieta;

ir importuotojai nurodo jų turimą mokslinę literatūrą apie tai priedą ir apibendrina jų turimus duomenis apie to priedo poveikį.

11. Europos Komisija ir (ar) Narkotikų, tabako ir alkoholio kontroles departamentas turi teisę prasstyti, kad gamintojai ar importuotojai, teikdami pranėsimą, kaip nustatyta šio straipsnio 1 dalyje, taip pat pateiktų jų turimą papildomą informaciją apie tam tikrą priedą. Gauta papildoma informacija yra įtraukiama į ataskaitą.

Pastaba: Lietuvos Respublikos teisės aktai nemato reikalaujančių kad nepriklausoma mokslo istaiga peržiūrėtų ataskaitas, taip pat kad už peržiūrėtas atskaitas būtų nustatyti mokesčiai tabako gaminių gamintojams ir importuotojams.

12. Labai mažoms, mažoms ir vidutinėms imonėms šiam straipsnyje nustatytos prievolės netaikomos, jei kitas gamintojas ar importuotojas parengia atskaitą dėl tam tikro priedo pagal šį straipsnį.

Projektas

8 straipsnis. 14¹ straipsnio 2 dalies pakeitimai

Pakeisti 14¹ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Tabako gaminiių vienetinių pakeliai turi būti paženklinti unikaliu identifikatoriumi, pagal kuri būtų galima nustatyti tabako gaminijų gamybos datą ir vietą; gamybos imones; iranga, naudota tabako gaminiams pagaminti; gamybos pamainą ar pagaminimo laiką; gaminio aprašymą; numatomą mažmeninės prekybos rinką; importuotoja į Europos Sąjungą; faktinį gabemimo maršrutą nuo gamybos iki pirmos mažmeninės prekybos vietas, iškaitant visus naudojamus sandėlius, taip pat išsiuntimo data, gabėjimo paskirties vieta;

Visiškas

- b) gamybos įmonę;
- c) irangą, naudotą tabako gaminimams pagaminti;
- d) gamybos pamainą ar pagaminimo laiką;
- e) gaminio aprašymą;
- f) numatomą mažmeninės prekybos rinką;
- g) numatomą gabenimo maršrutą;
- h) jei taikoma, importuotoja į Sąjungą;
- i) faktinį gabenimo maršrutą nuo gamybos iki pirmos mažmeninės prekybos vietas, iškaitant visus naudojamus sandėlius, taip pat išsiuntimo datą, gabenimo paskirties vietą, išsiuntimo vietą ir gavėją;
- j) visų pirkėjų nuo gamintojo iki pirmos mažmeninės prekybos vienos tapatybę ir
- k) visų pirkėjų nuo gamintojo iki pirmos mažmeninės prekybos vienos saskaitas faktūras, užsakymo numerį ir mokėjimų išrašus.

išsiuntimo vietą ir gavėją; visų pirkėjų nuo gamintojo iki pirmos mažmeninės prekybos vienos tapatybę; visų pirkėjų nuo gamintojo iki pirmos mažmeninės prekybos vienos saskaitas faktūras ar pridėtinės vertės mokesčio sąskaitas faktūras, užsakymo numerį ir mokėjimų išrašus.“
Pastaba. Konkretūs direktyvos reikalavimai bus taikomi ir igvyvendinami Komisijai priėmus ižgyvendinamuosius teisės aktus.

<p><i>19 straipsnis</i> Pranešimas apie naujoviškus tabako gaminius</p>	<p>Projektas 6 straipsnis. 9¹¹ straipsnio pakeitimas</p> <p>1. Pakeisti 9¹¹ straipsnio pavadinimą ir ji išdėstyti taip: „9¹¹ straipsnis. Pranešimas apie naujoviškus tabako gaminius ir tiekimo rinkai ribojimai“.</p> <p><...></p> <p>Istatymas Nr. I-1143 9¹¹ straipsnis</p> <p>1. Naujoviškų tabako gaminio gamintojai ir importuotojai privalo pateikti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontroliés departamento Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka pranešimą apie bet kokį naujovišką tabako gaminį, kurį jie numato patiekti Lietuvos Respublikos rinkai.</p> <p>2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas pranešimas pateikiamas elektronine forma prieš šešis mėnesius prieš patiekiant naujoviškus tabako gaminius į rinką. Prie pranešimo priedamas išsamus atitinkamo naujoviško tabako gaminio aprašymas, taip pat informacija apie jo vartojinę ir tabako gaminio sudedamasių dalis bei išsiskiriančias pagal šio Istatymo 9 straipsnio 1 dalį.</p> <p>3. Naujoviškų gaminiių gamintojai ir importuotojai, patiekiantys pranešimą apie naujovišką tabako gaminį, taip pat pateikia:</p> <p>1) turimus moksliinių tyrimų dėl naujoviško tabako gaminio toksiškumo, priklausomybės sukelimo gebos ir patrauklumo duomenis, ypač dėl tabako gaminio sudedamųjų dalių ir išsiskiriančių medžiagų, nurodydami poveikijų vartotojų sveikatai vartojant naujovišką tabako gaminį pagal paskirtį ir atsižvelgdami į atlikus klinikinius tyrimus dėl šio gaminio saugumo ar kenksmingumo, palygintu su rinkoje esančiais kitais tabako gaminiais;</p> <p>2) turimus tyrimų, ių santrankų ir rinkos tyrimų dėl įvairių vartotojų grupių, išskaitant jaunimą ir dabartinius rūkančiuosius, teikiamos pirmenybės tyrimų duomenis;</p> <p>3) kitą turinį svarbią informaciją, išskaitant gaminio keliamos rizikos ir teikiomas naudos analizę, numatomą jo poveiki</p>	<p>Visiškas</p>
---	---	-----------------

tabako vartojimo nutraukimui, numatomą jo poveikį tabako vartojimo pradėjimui ir numatomiems vartotojo sprendimams.

2. Valstybės narės reikalauja, kad naujoviškų tabako gaminu gamintojai ir importuotojai suteiktu savo kompetentingoms valdžios institucijoms bet kokią naują ar atnaujintą informaciją apie mokslinius tyrimus, tyrimus ir kitą 1 dalių a-c punktuose nurodytą informaciją. Valstybės narės gali reikalauti, kad naujoviškų tabako gaminu gamintojai ar importuotojai atlikut papildomus tyrimus ar pateiktu papildomos informacijos. Valstybės narės pateikia Komisijai visą informaciją, gautą pagal šį straipsnį.

rizikos ir teikiamos naudos analizę, numatomą jo poveikį tabako vartojimo nutraukimui, numatomą jo poveikį tabako vartojimo pradėjimui ir numatomiems vartotojo sprendimams.

4. Naujoviškų tabako gaminu gamintojai ir importuotojai, teikdami šiuos gaminius rinkai, privalo Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolių departamento pateikti naują (nepateiktą ankščiau) ar atnaujintą informaciją apie mokslinius tyrimus, tyrimus ir kita šio straipsnio 3 dalyje nurodytą informaciją.

5. Vartotojams pateikiami teiginiai bei informacija apie naujovišką tabako gaminij turi būti moksliškai pagrįsti, objektyvūs ir neklaidinantys, todėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolių departamento gali pareikalauti, kad naujoviškų tabako gaminiu gamintojai ir importuotojai atliktu papildomus tyrimus ar pateiktu papildomą informaciją.

6. Tuo atveju, kai naujoviškame tabako gaminyje yra naudojami priedai, suteikiantys pridėtinį tabako gaminio skonį ir kvapą, šie priedai negali didinti šių naujoviškų tabako gaminij aerozolių toksiskumo. Be to, toks naujoviškas tabako gaminys, vienetiniai pakeilai ar bet kokia juo išorinė pakuočė ar kita vartotojams teikiama informacija apie naujovišką tabako gaminij negali būti susiję ir apibūdinami žodžiais, kurie yra ar gali būti siejami su saldainiu, saldumynais, vaikų žaislais, animaciniais personažais ar kitokio pobūdžio informacija, skatinančia nepilnamečių asmenų susidomėjimą naujoviškais tabako gaminiais ar juo vartojimą.

Skirsnio pakeitimai:
Nr. XII-2419, 2016-06-09, paskelbta TAR 2016-06-22, i. k. 2016-17405

Projektas

6 straipsnis. 9¹¹ straipsnio pakeitimai

1. Pakeisti 9¹¹ straipsnio pavadinimą ir ji išdėstyti taip:
„9¹¹ straipsnis. Pranešimas apie naujoviškus tabako gaminius ir tiekimo rinkai ribojimai“

2. Papildyti 9¹¹ straipsnį 9 dalimi:

,9. Visa šiame straipsnyje nurodyta privaloma pateikti

	<p>informacija yra viešai prieinama Narkotikų, tabako ir alkoholio kontroles departamento interneto svetainėje, užtikrinant, kad naujoviškų tabako gaminijų gamintojų ir importuotojų nurodyta konfidenciali informacija nebūtų atskleista, išskyrus atvejus, kai teisėtvarkos ar kitos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę gauti tokią informaciją, taip pat užtikrinti, kad saugoma informacija būtų prieinama Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms Europos Komisijos priimtuose sprendimuose nustatyta tvarka.“</p> <p><i>Pastaba. Lietuvos Respublikos teisės aktai nenumato imti mokesčių už naujoviškų tabako gaminijų licencijavimą.</i></p>	
3.	<p>Valstybės narės gali nustatyti naujoviškų tabako gaminijų licencijavimo sistemą. Valstybės narės gali imti proporcingo dydžio mokesčius iš gamintojų ir importuotojų už tokį licencijavimą.</p>	
4.	<p>Rinkai pateikiamai naujoviški tabako gaminiai turi atitinkti šios direktyvos reikalavimus. Tai, kurios iš šios direktyvos nuostatų taikomos naujoviškiems tabako gaminiams, priklauso nuo to, ar tie gaminiai priskiriami bedūniams tabako gaminiams, ar rūkojo tabako gaminiu.</p>	
20 straipsnis Elektroninės cigaretės	<p>7. Gamintojai ir importuotojai, pateikdami pagal šiaime straipsnyje nustatytus reikalavimus informaciją apie naujovišką tabako gaminį, turi nurodyti, koks tai tabako gaminys – bedūnis ar rūkomasis.“</p> <p><i>Pastaba. Kai gamintojas ir importuotojas tiksliai nurodys, koks tai tabako gaminys, jis bus vertinamas pagal atitinkamas Istatymo Nr. XII-2419 nuostatas.</i></p>	<p>Projektas</p> <p>3 straipsnis. 9² straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 9² straipsnį ir ji išdėstyti taip:</p> <p>„9² straipsnis. Elektroninių cigarečių ir elektroninių cigaretų pildyklų sudėties ir kokybės bendrieji reikalavimai</p> <p>1. Lietuvos Respublikoje pateikiamas rinkai elektroninės cigaretės ir elektroninių cigarečių pildyklės turri atitinkti šame Istatyme ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, išskyrus elektronines cigaretės ir elektroninių cigarečių pildyklės, kurios nustatyta tvarka yra išrašytos į Lietuvos Respublikos vaistinių preparatų registrą.</p>

<p><...></p> <p>3. Valstybės narės užtikrina, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) skystis, kuriamė yra nikotino, būtų pateiktinos rinkai tik tam skirtose pildomosiose talpyklose, kurių tūris yra ne didesnis kaip 10 ml, vienkartinėse elektroninėse cigaretėse ar rezervuaruose, o vienkartinėse kapsulėse, o kapsulių ar rezervuarų tūris yra ne didesnis kaip 2 mililitrai; b) nikotino turinčiamė skystyje nikotino yra ne daugiau kaip 20 mg/ml nikotino; c) nikotino turinčiamė skystyje nebūtų 7 straipsnio 6 dalyje išvardytų priedų; 	<p>2. Pateiktinos rinkai elektroninės cigaretės ir elektroninių cigarečių pildykles turi atitinkti šiuos reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) skystis, kuriamė yra nikotino, pateiktiamas rinkai tik tam skirtose elektroninių cigarečių pildyklose, kurį tūris yra ne didesnis kaip 10 mililitrų, vienkartinėse elektroninėse cigaretėse ar rezervuaruose, o kapsulių ar rezervuarų tūris yra ne didesnis kaip 2 mililitrai; 2) nikotino turinčiamė skystyje nikotino yra ne daugiau kaip 20 mg/ml nikotino; 3) draudžiamą pateikti rinkai elektronines cigaretines ir elektroninių cigarečių pildykles, jeigu skystyje yra šių priedų: <ul style="list-style-type: none"> 1) vitamininų arba kitų priedų, kurie sudaro įspūdį, kad elektroninės cigaretės ir elektroninių cigarečių pildykles yra naudingos ar mažiau kenksmingos sveikatai; 2) kofeino arba taurino, arba kitų priedų ir stimuliuojamųjų junginių, kurie siejami su energija ir gyvybingumu; 3) prietų, nudažančių išsiskiriančias medžiagas; 4) prietų, kurie nesudeginto pavidalo turi KMR savybę. 4) gaminant skystį naudojamos tik labai grynos sudedamosios dalys. Kitų medžiagų negu gaminio (pagal gaminio prekių ženkla ir rūši) sudedamujų dalių ir jų vartojant susidarančių išsiskiriančių medžiagų skytyje gali būti tik toks kiekis, kurio technologiskai negalima išvengti gamybos metu. <p>2. Pateiktinos rinkai elektroninės cigaretės ir elektroninių cigarečių pildykles turi atitinkti šiuos reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> <...> 3) gaminant skystį naudotos tik tokios sudedamosios dalys, kurios jas kaitinant arba juo nekaitinant nėra pavojingos žmogaus sveikatai, išskyrus nikotiną skytyje, turinčiamė nikotino; 4) nikotino kiekis išprastomis vartojimo sąlygomis nuosekliai dozuojamas elektroninėmis cigaretėmis; 5) elektroninės cigaretės ir elektroninių cigarečių pildykles turi sustiprintą apsaugą nuo vaikų (iskaitant įspėjimus apie
<p>e) nikotino turinčiamė skystyje būtų naudojamos tik tokios sudedamosios dalys, kurios jas <i>kaitinant arba nekaitinant</i> nėra pavojingos žmogaus sveikatai, išskyrus nikotiną;</p> <p>f) elektroninėmis cigaretėmis nikotino kiekis normaliomis vartojimo sąlygomis būtų <i>nuosekliai dozuojamas</i>;</p> <p>g) elektroninės cigaretės ir pildomosios talpyklos būtų</p>	<p>e) nikotino turinčiamė skystyje būtų naudojamos tik tokios sudedamosios dalys, kurios jas <i>kaitinant arba nekaitinant</i> nėra pavojingos žmogaus sveikatai, išskyrus nikotiną skytyje, turinčiamė nikotino;</p> <p>f) nikotino kiekis išprastomis vartojimo sąlygomis nuosekliai dozuojamas elektroninėmis cigaretėmis;</p> <p>g) elektroninės cigaretės ir elektroninių cigarečių pildykles turi sustiprintą apsaugą nuo vaikų (iskaitant įspėjimus apie</p>

<p><i>neprieinamos vaikams ir būty apsaugotos nuo sugadinimo, išsklimo bei pralaidumo ir turėtų mechanizmą, kuris užtikrintų, kad pildant neįstekėtų skystis.</i></p> <p><...></p>	<p>elektroninių cigarečių keliamą grėsmę vaikams ar būtinybę jas saugoti nuo vaikų, sudėtingesni įjungimo mechanizmą ar kitas priemones, ribojančias vaikų galimybes naudoti elektronines cigaretės ir kt.) ir yra apsaugotos nuo sugadinimo, išsklimo bei pralaidumo ir turėti mechanizmą, kuris užtikrina, kad jas pildant neįstekėtų skystis. Pildymo mechanizmas turi atitiktį reikalavimus, nustatytaus 2016 m. balandžio 14 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/586 dėl elektroninių cigarečių pildymo mechanizmo techninių standartų (OL 2016 L 101, p. 15).</p>
<p>23 straipsnis</p> <p>Bendra darbiavimas ir vykdymo užtikrinimas</p> <ol style="list-style-type: none"> Valstybės narės užtikrina, kad tabako ir susijusių gaminių gamintojai ir importuotojai šioje direktyvoje nustatytu laiku pateiktų Komisijai ir valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms išsamiai ir teisingą informaciją, kurios reikalaujama pagal šią direktyvą. Prievolė pateikti prašomą informaciją pirmiausia tenka gamintojas yra įsisteigės Sajungoje. Prievolė pateikti prašomą informaciją pirmiausia tenka gamintojas yra įsisteigės už Sajungos ribų, o importuotojui, jeigu gamintojas yra įsisteigės už Sajungos ribų, informacija yra įsisteigės Sajungoje. Prievolė pateikti prašomą informaciją tenka bendrai gamintojui ir importuotojui, jeigu jie abu yra įsisteigę už Sajungos ribų. 	<p>Dalinių</p> <p>Projektas 2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„9 straipsnis. Tabako gaminijų gamintojų ir (ar) importuotojų pranešimai apie tabako gaminijų sudedamąsias dalis ir išsiiskiriančias medžiagas ir tiekimo rinkai ribojimai <...></p> <p>13. Prievolė pateikti šiam straipsnyje prašomą informaciją pirmiausia tenka gamintojas yra įsisteigės Europos Sajungoje. Prievolė pateikti prašomą informaciją pirmiausia tenka importuotojui, jeigu gamintojas yra įsisteigės už Europos Sajungos ribų.</p> <p><i>Pastaba: Tabako produktų direktyvos formuliuotė adaptuojama pagal Istatymo nuostatas, atsižvelgiant į importuotojo sąvoką. Pagal Istatymą „importuotojas“ – Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo ir (ar) užsienio juridinio asmens filialas. Taigi jei gamintojas neįsisteigės ES, informaciją į EU-CEG teikia importuotojas, ir atsakomybė už informacijos pateikimą tenka LR įsisteigusiam juridiniam asmeniui. Tuo atveju, jei gamintojas įsisteigės ES, atsakomybė tenka gamintojui. Taigi pagal Istatymą negali būti, kad ir importuotojas, ir gamintojas būtų neįsisteigės ES. Jeigu reikalautume, kad informaciją teikti ir gamintojas, ir importuotojas, informacija</i></p>

<p><i>dubliuotų ir būtų papildoma našta verslui.</i></p> <p><i>Isistiegtimas Lietuvos Respublikoje padeda užtikrinti, kad veikloje dalyvaujant patikimi subjektai bei būtų igyvendinamas subjektų atsakomybės už teisės aktų nuostatų nesilaikymą taikymas (NTAKD praktikoje buvo precedentas, kai išieškoti paskirų baudų isistiegtusiam ne Lietuvos Respublikoje subjektui buvo neįmanoma).</i></p> <p><i>Siekiant išvengti teisės kolizijos, atsisakoma nuostatų dėl prievelės teikti informaciją, kai importuotojas yra išsierteigęs Europos Sąjungoje. Siūloma formuluoti aiškiai mustato informacijos teikimo subjektus bei užtikrins sklandžią informacijos teikimą, būtiną efektyviai kontrolei užtikrinti.</i></p> <p>2. Valstybės narės užtikrina, kad tabako ir susiję gaminiai, neatitinkantys šios direktyvos, išskaitant joje numatytais igyvendinimo ir deleguotuosių aktus, nebūtų pateikiami rinkai. Valstybės narės užtikrina, kad, jei nesilaikoma šioje direktyvoje nustatytų prievelių teikti pranešimus, tabako ir susiję gaminiai nebūtų pateikiami rinkai.</p>	<p>Visiškas</p> <p>2 straipsnis, 9 straipsnio paketitimas Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „9 straipsnis. Tabako gaminijų gamintojų ir (ar) importuotojų pranešimai apie tabako gaminijų sudedamąsias dalis ir išsiskiriančias medžiagas ir tiekimo rinkai ribojimai <...></p> <p>14. Draudžiama teikti rinkai tabako gaminius, apie kuriuos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka negautas pranešimas.“</p> <p>4 straipsnis, 9³ straipsnio paketitimas</p> <p>1. Pakeisti 9³ straipsnio pavadinimą ir ji išdėstyti taip: „9³ straipsnis. Pranešimas apie elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklų patelkimą rinkai ir tiekimo rinkai ribojimai“.</p> <p>2. Papildyti 9³ straipsnį 5 dalimi:</p> <p>„5. Draudžiama tiekti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildyklės, apie kurias Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka negautas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas pranešimas ar nuo šio pranešimo pateikimo nepraejo šeši mėnesiai.“</p>
--	---

5 straipsnis. 9¹⁰ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9¹⁰ straipsnį ir jį išdėstyti taip:
 „9¹⁰ straipsnis. Informacijos apie rūkomųjų žolinių gaminijų
 sudedamąsių dalis teikimas ir tiekimo rinkai ribojimai
 <...>

4. Draudžiama tiekti rinkai rūkomuosius žolinius gaminijus,
 apie kuriuos Narkotikų, tabako ir alkoholio kontroles
 departamento nustatyta tvarka negauta informacija
 (rūkomųjų žolinių gaminijų gamybai naudotų visų
 sudedamųjų dalių ir jų kiekijų sąrašas).“

6 straipsnis. 9¹¹ straipsnio pakeitimas

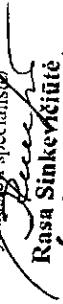
1. Pakeisti 9¹¹ straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:
 „9¹¹ straipsnis. Pranešimas apie naujoviskus tabako gaminijus
 ir tiekimo rinkai ribojimai“.

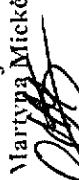
1. Papildyti 9¹¹ straipsnį 8 datumi:

8. Draudžiama tiekti rinkai naujoviskus tabako gaminijus,
 apie kuriuos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta
 tvarka negautas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas pranešimas
 ar nuo šio pranešimo pateikimo nepraejo šeši mėnesiai.“

Lietuvos Respublikos
 Sveikatos apsaugos ministras
 Aušrius Vertyga

2020-03-04

Dokumentui aldyno ir
 asmenių prieminiu skyriaus
 vyriausybės specialistas

 Rasa Stankeviciute
 2020-03-04

 Marija Micke
 2020-03-04